

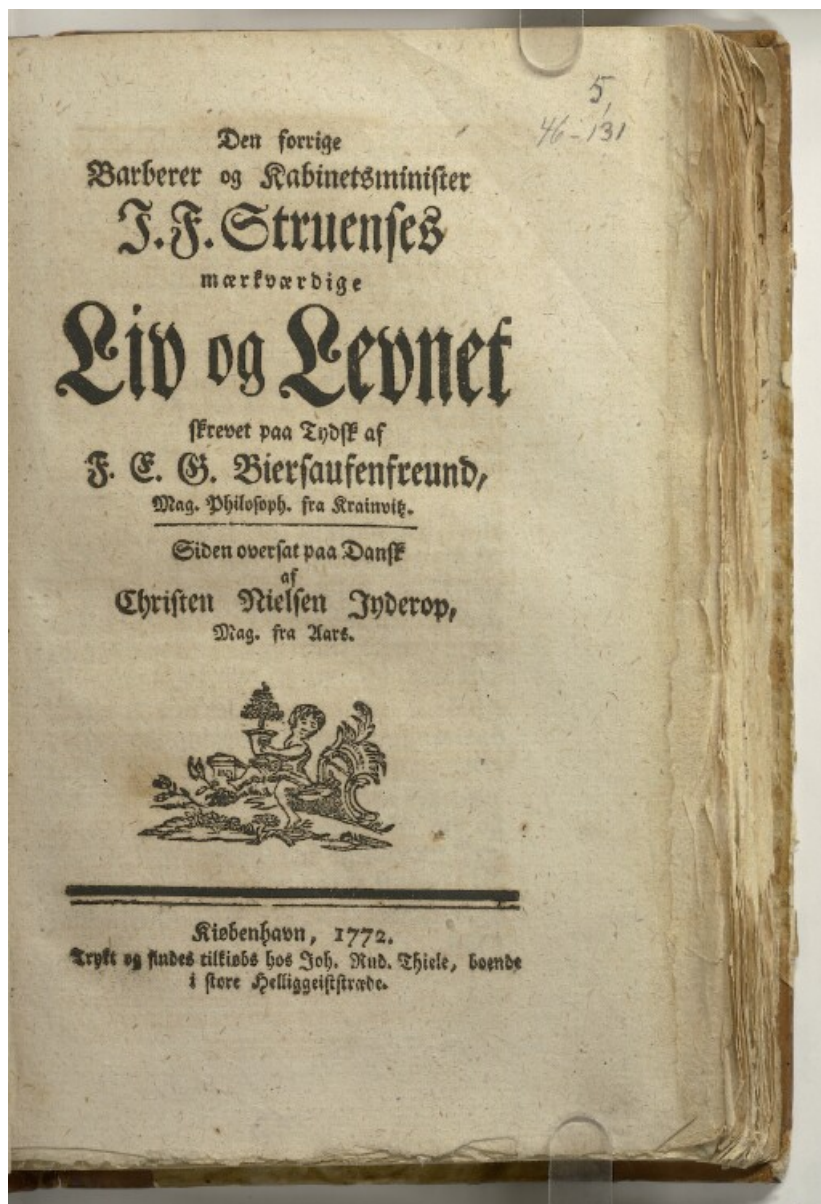
Titel: Den forrige Barberer og Kabinetsminister J.F. Struenses mærkværdige Liv og Levnet skrevet paa Tydsk af F.E.G. Biersaufenfreund, Mag. Philosoph. fra Krainvitz. Siden oversat paa Dansk af Christen Nielsen Jyderop, Mag. fra Aars.

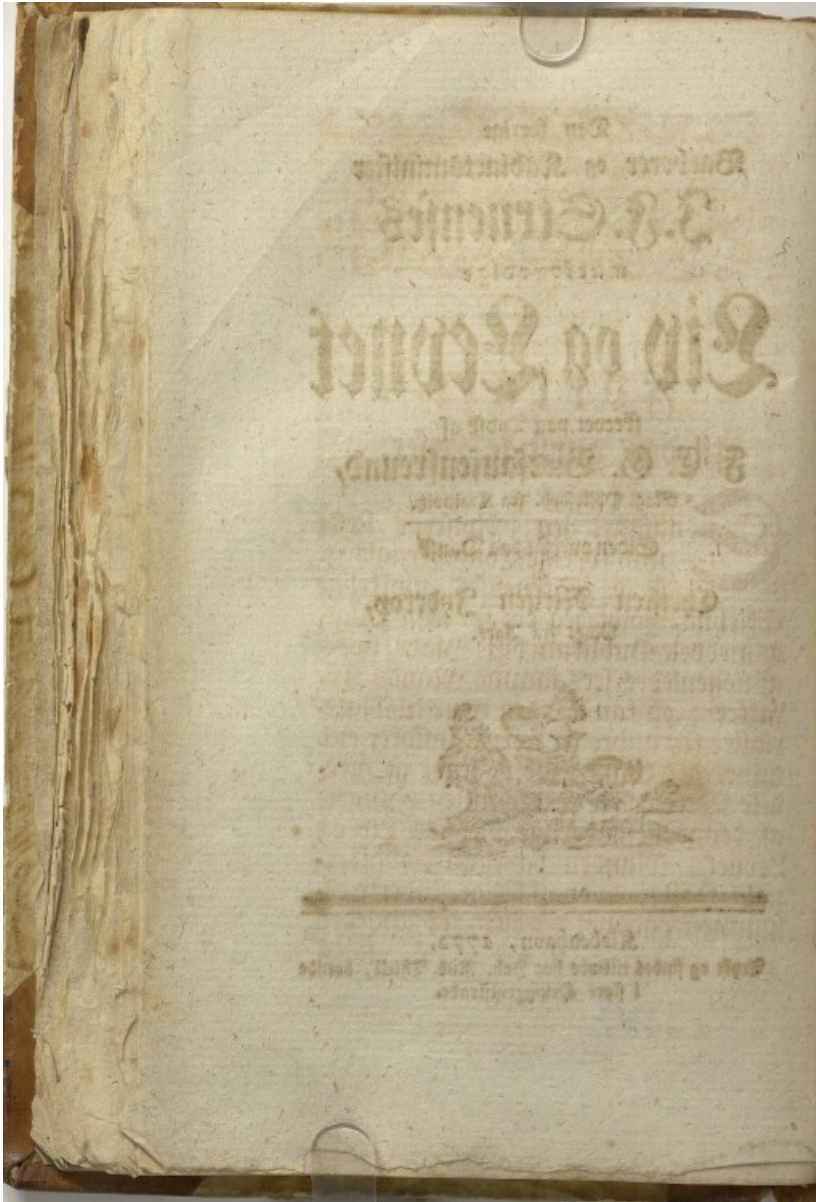
Citation: "Den forrige Barberer og Kabinetsminister J.F. Struenses mærkværdige Liv og Levnet skrevet paa Tydsk af F.E.G. Biersaufenfreund, Mag. Philosoph. fra Krainvitz. Siden oversat paa Dansk af Christen Nielsen Jyderop, Mag. fra Aars.", i *Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 3*, J.R. Thiele, 1772, s. 1.
Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-2_003-shoot-workid2_003_005/facsimile.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 3

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fortale

til den gunstige Læser.

Saa snart jeg i Aviserne læste
min forrige Conhibernals J.
Frid. Struenses uhyggelige
Skiebne, holdt jeg det for min Pligt,
at meddele Publikum disse Blade, hvor-
af nogenledes sees samme Mand's Ka-
rakter; og kan i Tiden tiene til Mate-
rialier for andre af større Insigter end
mine, der kunne faae i Sinde at med-
dele Verden en fuldkommen Historie
af denne besynderlige Mand's Liv og
Levnet. Manden var min Conhiber-
nal i Halle, hvor vi begge studerte til-
sammen paa hoi Skolen, vi samlede

A 2

siden

heden i Bittenberg hvor vi horte et Collegium privatisimum hos en gammel erfaren Magister, navnlig Schwartz i adskillige Naturens Hemmeligheder, og et andet over Cyprianus &c. Saa ingen bedre end jeg er i Stand til at give Publikum noisigtige Efterretninger om hans Levnetsløb. Kierlighed til Sandhed skal styre min Pen igiennem disse Blade, og den søde Fornøielse at give Verden tilforladelige og sande Efterretninger, være en værdig Løn for mit Arbeide. Til den Ende har jeg meddelt disse Anecdoter i visse Kapitler, baade for at styrke en svag Hukommelse, og at de som ikke have Tid til at giennemløbe det hele Verk, kunde i kort Udtog see det mærkværdigste. Jeg rekommanderer mig Læserens gode Bifald, og forsikrer, at Iver for at behage mine Medborgere, skal altid være Gienstanden af mine Bestræbelser. Krainitz den 8 Febr. 1772.

J. E. G. Bierhsausenfreund.

I. Ka

I. Kapitel.

Om hvad, som hændte sig før hans
Fødsel, item om en Qvindes
Spaadom.

Moderen var ikke saa snart bleven
frugtsommelig med vores Gre-
ve, før hun mærkede en Bulder
og Riven i Maven, som for-
egedes ligesom Fosteret vorte. Stadets Læge-
Doctor Szymilch, der ikke formodede, at det
var vor Greve, som stiede, gav hende ind et
Kabarbara-Pulver, der vel gjorde sin onskelig
Virkning, men kunde dog ikke udjage den lille
Greve. En skikkelig Kone i Byen, som man
troede,

troede, kunde lidet mere end sædvanlig, blev spurgt til Raads, samme Kone, hvis Navn var Sara Wainegelin, eller Krainegelin, som jeg ikke drister mig til at bestemme for sanden, da jeg unødigt vil binde Læseren en Urigtighed paa Ermene; denne spaaede, at hun var frugt-sommelig med en Person, som skulle komme til stor Ære og Anseelse, skulle giøre stor Bulder i Verden, og døe mæt af Dage og Ære. — Hun skældte Doctor Szymisch ud for en Svinke og Idiot. Samme brave Kone blev siden brændt, tilligemed tvende Føtterster i en liden Plække Dreischlingen, nær ved Wittenberg, sluttelig af Misundelse, fordi de vare klogere, end andre.

---

2. Kapitel.

Om hans Fødsel og mærkværdige Begivenheder ved samme.

Moderen tvivlede ikke længere om sin Frugt-sommelighed; men det besynderligste, at hun ikke engang vidste, at hun havde bragt et Barn

Barn til Verden. Det begaa sig paa følgende Maade: Et Korps preussiske Husarer streifede om i Eggen, og da de havde faaet Die paa en Trop vestphaliske Sviin, satte de i fuld Furie efter denne Trop. Tvende af Flygtningerne toge sin Retirade i Præstens Gaard, hvor de med Hurra-Skrig bleve fangne, og paa en meer end barbarisk Maade masakrerede. Denne gruelige Tildragelse satte den gode Kone saa i Brystrielse, at Fosteret o: Greven saldt fra hende ligesom et Æg fra en Høne. Køllepigen, Maria Knygelstein, raabte af Forfærelse paa Ave Maria, thi hun var katolsk, og fra Deiren. Men hvad skede? Barnet kreb under Bordet, som en anden Hund, gav et sælsom Lyd fra sig, og satte dem baade i stor Hierte-Angest. Moderen sagde, at det falde fra Maria, Køllepigen, thi da hun var katolsk, kunde hun vel føde et Monstrum til Verden. Maria var selv halv i de Tanker, og ansaae Tildragelsen, som en Straf af en alt for fortrolig Dmgang med Gaardskarlen Joseph Møller fra Eisenach. Denne Hændelse har været en Hemmelighed indtil denne Dag, og er mig med Eed stadfæstet af Maria Knygelstein selv.

3. Kapitel.

Fortfættelse af samme Materie.

Da de stode i denne Strid, see da, hvad skede? Barnet krob hen til Moderen, og teg hende i Skirtet. Nu tvivlede hun ikke længere paa, at hun jo var Moderen; men da det næsten var laaden over den hele Krop, groed hun bitterlig, og stod i Tvivl, om hun skulle lade det døbe. Det holdt ved sin selvsomme Lyd, ligerviis som en Buk, hvilket Sara Bainegelein sagde, at kunde betyde, at det skulde blive en god Prædikant.

NB. Her maa jeg bekiende, et en stor Lakuna i Historien lige til hans fjerde Aar, da han blev sat i Skole; thi det har været mig umuelig at fornøle Læseren, hvor stor Umage jeg end har giort mig, og paa løse Relationer er ikke min Agt at bygge; saa meget veed man, at da han var tre Aar, vilde hans Amme, Susanna Kirschendorph, ikke længere have ham i Seng med sig, da hun efter tit begangne Synder gjorde et alvorlig Kydsffheds Løfte.

4. Aar

4. Kapitel.

Om hans Skolegang med meere.

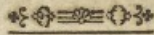
Med stor Meie fik man ham til at lære at læse, skient han blev betroet en meget drabelig Skoleholder navnlig, Zacharias Mehlphyrer, som hudsstrøg ham hver Dag, og skient samme var en meget sindig Mand, blev han engang saa forbitret, at han beed ham et stort Merke paa et vist Sted. Dette haver jeg selv seet med mine Dine og talte hver Land. Publikum vil selv erfare Rigtigheden, naar Dagen kommer han faaer sin fortiente Lon. Siden blev han jaget af denne Skole og sat i en anden hvor der ingen Piger gaves.

---

5. Kapitel.

Hvorledes han blev sat i en anden Skole, og nok i den tredie.

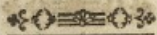
Siden blev han sat under en anden Exeremester, nemlig Magister Jeremias Schlegenthal, som søgte at give ham de første
A 5 Elemen

Elementer in Humanioribus. Denne brave
Lærere spillede han adskillige Puster. See et, hvis
Lige er vel aldrig hørt i Christenheden. Manden
havde en meget kostelig Mareløf, som han un-
der Informationen var vant at pille i, og som
han elskede, som sin Kone. Men denne dris-
tige Kompan undsaæ sig ikke ved at affkiere
den med en stor Sar. Det havde nu været
en let Sag at faae ham i Skarpreterens Hænder,
men han lod sig dog omsider bevæge af Foræl-
drenes Taarer. Endelig fik Fæderen vide, at
der i Hamborg skulde gives ret en Nero af en
Skolemester, og den største Tyran lige fra det
romerske Monarkies Undergang. Denne
spørgede ham vel nogenledes; thi alle hans
Erefutioner skede paa tyrkisk Jason og Maade.
Men han havde dog aldrig faaet ham kyndig i
det latinske Tungemaal, om han ei havde be-
gyndt med Ovidii Libri Amorum, og nogle
udsøgte Odet af Horatio; tilskudt praktiserede
han den gode Theorie, som han havde faaet
af disse Bøger paa Skolemesterens ældste Datter
Sisichen Maria Dunerwetter, og blev med
nogle Dagstød jaget hjem til Fæderen.

6. Ra

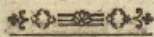

6. Kapitel.

Hvorledes Faderen satte ham til Skibs.

Faderen vidste nu ikke, hvad han skulle anfange med ham. Han havde en Ven, som var Kiebmænd i Amsterdam, navnlig Cornelius von Moor, til hvilken han skikkede ham, paa det han kunde gaae med de Skibe som gik paa Hvalfiskefangsten til Grønland, sluttelig i den Hensigt, at han i dette kolde Klima noget kunde kioles. Han blev da leveret til Skipperen Adrian Zeeland. Denne Skipper medbragte en nye-gift Hustru, og da der opkom en stor Storm, maatte han om Natten være paa Dækket, og fant vor Person i Armene af sin Kone. Til Lykke for ham, han havde med en koldfindig Mand at bestille; thi han udreisket ham allene et hundrede Lamp, og slengte ham siden over Borde.

7. Ra

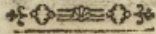

7. Kapitel.

Hvorledes han blev opfisket af de
mæhriske Bredre, og hvad sig
iblant dem med ham
tildrog.

Nast over Borde havde han nær gaaet til
Grunde, om ei Madame Jeeland havde
uformærkt udkast til hannem en Bredde, og
om der ei havde været Fiskere i Søen. Al
Verden veed, at der gives en Kolonie mæh-
riske Bredre i Grønland, der paa en meget
kompendieus Maade viser Grønlanderne Veien
til Himmelen. Disse tog ham op, og vare
glade over at finde en Landsmand. Han
sagde sig at være udkast for at have villet
omvende Skipperens Hustru. Her levede
han ret kostelig, og ligesom i Naturens første
Tilstand; thi disse Folk regner det ikke saa
noie, naar man er kommen til en vis Hoide
i Naaden. Desuden var man glad over at
finde saa stor Dygtighed hos dette unge Men-
neske, thi paa Kolonier er gierne dette sl. gs
Folk velkommen.

8. Kap.

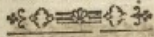
8. Kapitel.

Hvorledes han blev sat i Lære hos
en Barberer, item hvorledes han
får Næsen af en
Raadsherre.

Med got Skudsmaal blev han sendt
fra Grønland, derfor satte man ham
i Lære hos en Barberer i Hamborg, navn-
lig Joachim Zeisenbak. En Dag han skulle
barbere en af Stadens Raads herrer, ved
Navn Pandedtstein, og samme havde en
smul Kone, som sad ved Vinduet, for at
helbrede sin Mand's Beenfløder, blev vor
unge Barberer saaledes slagen af Elffoos
Drynbe, at han uden for sig selv fik et
Stykke af Raads herrens Næse. Dette var
Crimen læse Civitatis, og mod alle Folke-
Rettens Grundsætninger; derfor blev han
af Rentendienerne og Stadskneqterne ud-
jaget af Byen med raadne Hg.

9. Ra

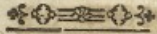

9. Kapitel.

Hvorledes han bliver sendt
til Halle.

Den Incision, han havde gjort paa Raadsherrens Næse, gav ham Leilighed videre at excolere Chirurgien, saavel som Medicinen. Han gif da til Hestforten Halle, hvor han inden kort Tid gjorde stor Fremgang i Anatomien; thi han havde længe for sig selv praktiseret paa denne Videnskab. Han herte Collegier hos den berømte Doctor Heimichen over Jordemøderkonsten, de kvindelige Sygdomme, iten de veneriske. Disputerede og pro Licentias under samme Wands Præsidio: De Gonorrhoea virulenta benigna & maligna. Næst derefter tog han Doctor-Graden, og disputerede de praputio. Paa dette Sted blev jeg med ham bekendt paa en heel besynderlig Maade, som er følgende: Han sad paa Bertshuset, die blasse Schinkel kaldet, og drak en Maas Goslar Gooze. Jeg derimod begierede et Glas got Breihan, strax drak vi hinanden Huldskab

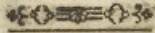

skab og Trofkab, og sloges hele Natten til
Bestyrkelse.

IO. Kapitel.

Andre Collegier, som han
frequenterede.

Han lagde sig stærkt efter det politiske Studium, hvortil han havde stor Lyst; thi han sagde ofte, at han ikke skulde døe som Doctor. En italiensk Professor, fordreven fra Padoua, ved Navn Magno Coballo, opholdt sig hemmelig i Halle, hvor han holdt private Collegier over Machiavel. Denne Mand hørte han, og hos ham erhvervede sig den gode Theorie, som han siden saa skiont sat i Praxi i Danmark. Han hørte ham og i Moralen in sensu strikto, hvori han havde nogle ikke alt for ortodore Sætninger; men dette Collegium holdt han om Natten. Nok er det, alle hans Discipler bleve store Mænd, her ere nogle: Samuel Lucentax blev hængt, for at have plyndret

plyndret Landkubstjen fra Leipzig til Frank-
furt. Carl Bernstein blev mærket i Pan-
den, for at have plyndret en Jøde. Joa-
chim Phalspourg kom paa Spandow, for
at have myntet falske Denge. Joseph
Carl Spangenberg hudstrægen, for at have
voldtaget Borgemeisterens Frue i Augsburg.
Johan Friderich Struense, som vel ikke slip-
per saa let.

II. Kapitel.

Hvorledes han blev Husar for et
bekiendt Puds.

Nær ved Halle gaves et Nonne-Kloster,
hvor han var bleven vaer en ung
Nonne, som han om Natten havde ud-
praktiseret. De bleve begge fangne paa
Weien, og Galgen havde blevet hans visse
Len; men see, hvad skeete? Priorinden
hadde en Broder, der var Oberst over et
Regiment Husarer, ved Navn Teufelwigh.
Denne

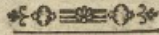

Denne blev strax indtagen i vor Greve, og gjorde ham Proposition om at blive Husar, da han var seer og stærk af Skuldre. Tilbudet blev antaget, og inden fiorten Dage gif han igiennem alle militairiske Svølseliger til Spitsroden. Men dette er Maaden, hvorpaa han slap frie: Obersten, der var en god Cavallerist, og en ret martialsk Herre, havde lagt sig til en fransk Zeltmaitresse, navnlig Caprolette, som i fire Aar havde været Kielderpige i Lyon, og siden Aftrise i Provintserne. Denne kom med ganske friske Varer fra Frankrige, og meddeelte Obersten en god Portion deraf. Nu kom Medicinen ham til Nytte. Han kurerede Obersten paa tre Dage saa vel, at han den fjerde igien kunde stige til Hest, og derfor til Belønning kom ud af Tienesten.

---

12. Kapitel, og sidste.

Hvorledes han blev Stadsphysikus
i Altona.

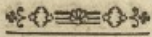

Gndelig blev han udvalgt til Statsphysikus i Altona, hvor han gjorde forunderlige Kurer. En gammel Fruen der ikke kunde gaae, kurerede han saa vel, at han den ottende Dag begyndte at giøre hende Propositioner. En Archi Diaconi Hustru, der uden Lives Frukt, levede 12 Aar i Egteskab, gav han noget ind, saa hun Aaret derefter fødte et frisk Dreungebarn, samme Kone har forfikkret mig, at det ret var en Lyst at være patient under denne Doctors Hænder. Og at man ikke skal troe han lod det allene beroe med sine egne Troesforvandt, saa gjorde han og store Kurer paa den ebraiske Nation i Altona. Jødinden Michael Abrahams skar han meget net for en Fistel, og tilgedan. Susana Moses Hemsel gav han laadanne hiertestyrkende Draaber, at hun deraf befandt sig altid vel.

Beslutning.

Dette er Enden paa hans medicinske Liv. Næste Tome skal handle om hans politiske, som kommer ud v. D. næste Paaskestemese, i samme vil ses hans Bedrifter i Dannemark, samt hans Ende.

Sil

Tillæg.

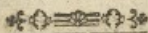
Fra en tilforladelig Haand, er mig
mældt følgende til ikke liden Døphs-
ning i vores Heltes Historie:

- 1) Da han var et Barn, udevede stor
Tyranie imod sin Moders Høns. Og
man saae klart hvad af ham skulle blive
i Liden. En Dag tog han af alle hendes
Gies, og der var noyte, som sagde
at det var got; thi det var dyr Tid, og
diffe aad han op for Hønsene.
- 2) Villedede han alle Juvelerne af sin Moders
og Søsters Halsmykke og Qvinde-Pry-
delsler, og seiede dem ud til en Jøde i
Hamborg, Sr. Isascar Solomon, item
hendes Sølvsfxader, saa at da Amtman-
den der skulle spise til Middag, maatte
man begynde med Sauerkrauten, d. e.
Suurkaal, og dette var jo en stor Skam
for den hele Menighed.

B 2

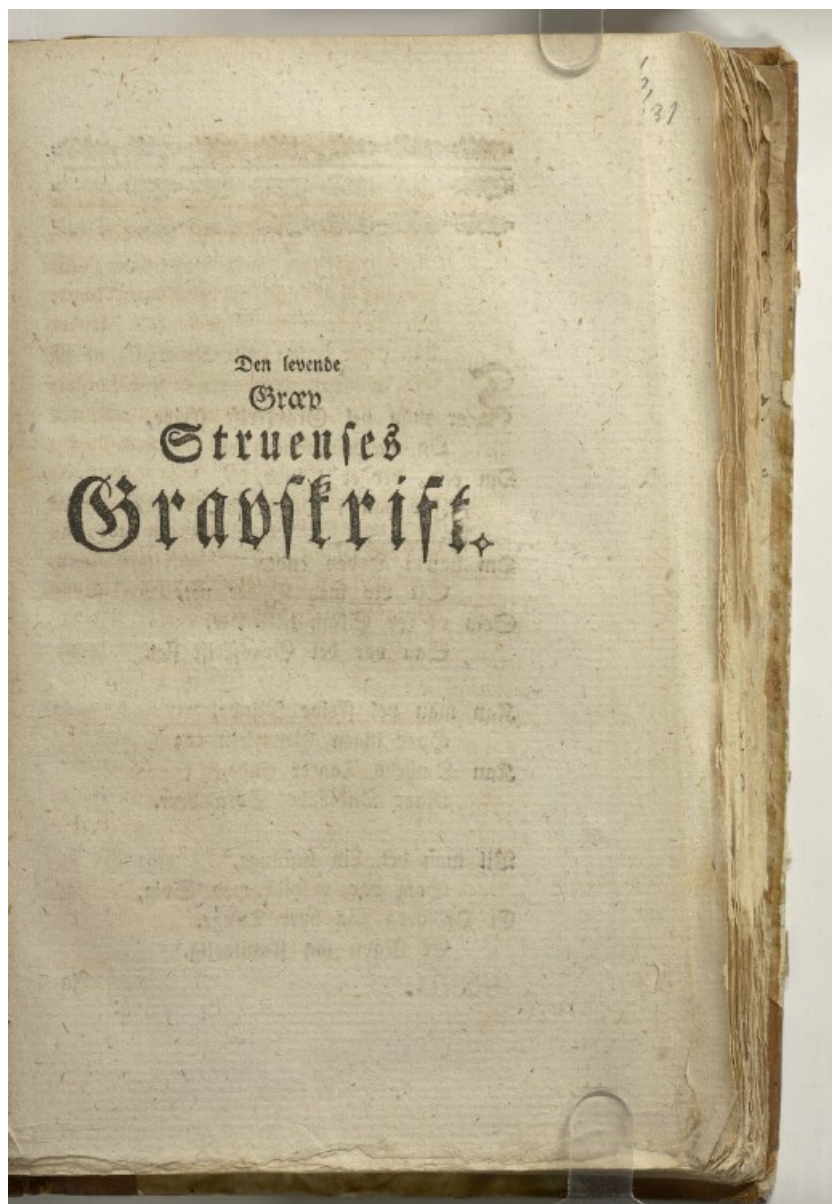
3) Det

4) Det begav sig ligeledes, at han af Universitetets Skarpretter Francisc. von Mehdslyrer var indbudet til en Jules Emaus; thi Datteren Maria havde han kureret for Mavepine. Under Maaltidet bevægede Sverdet sig af sig selv, som var udtaget for at vise Gæsterne til Lyst under Maaltidet, og i sær da det kom til ham, men vores Person bevægedes ikke derover, men sagde: At det ikke kom meget an paa Maaden at see, naar man kuns levede got naar man var i Verden og efterlod sig et got Navn, derpaa drak han Verten til i et Krus Braunschweiger Rume.

Før man vel Gravskrift skrive,
Og mælde Levnets-Lov
Om een, der er i Live,
Før han i Døden sov.

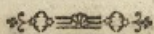
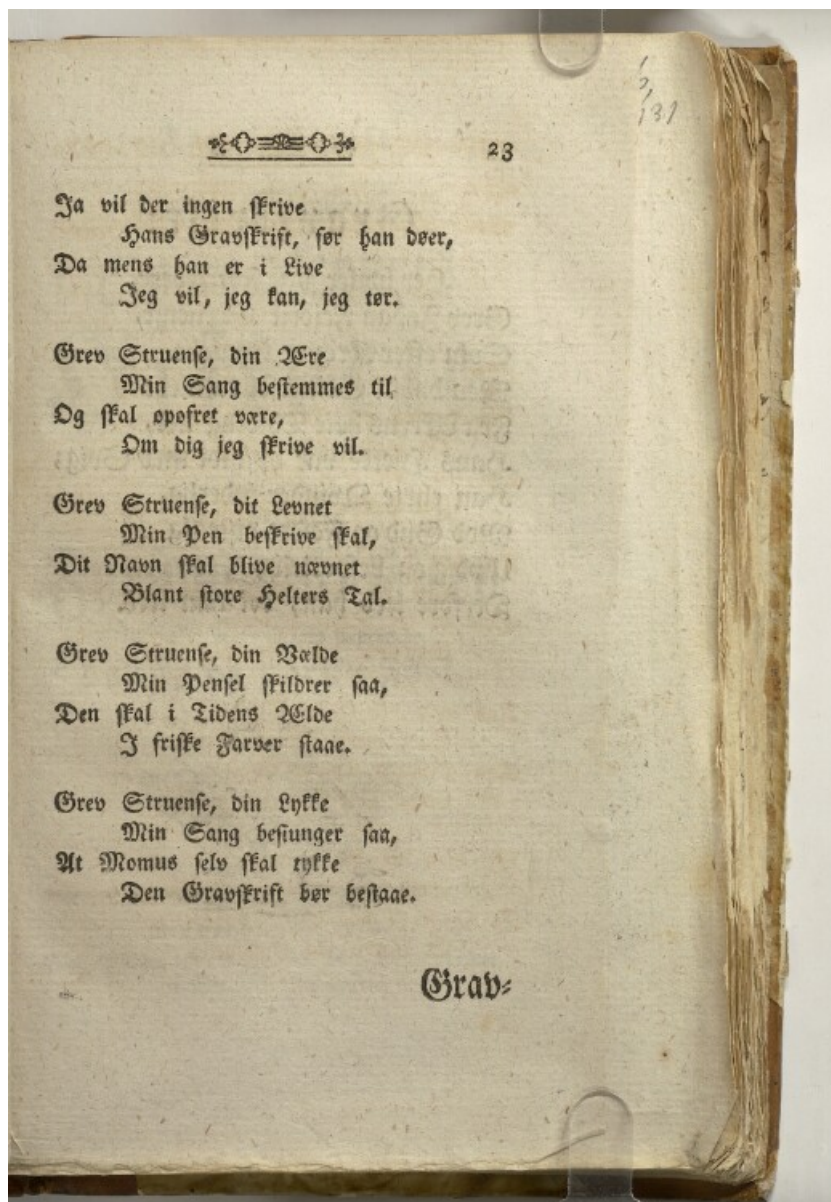
Om han i Døden endte
Sit Liv med Dyder net,
Som vi før Skam tilkiendte,
Saa var det Gravskrift stet.

Kan man vel skrive Minde,
Hvor ingen Gravsteen er;
Kan Omhedes Taarer rinde,
Naar Dødsfæbs Børn deer.

Vil man det Liv besjunge,
Som var opfyldt med Svig,
Et Ordspøg paa hver Tunge,
Et Navn saa skammelig.

Ja

Ja vil der ingen skrive
Hans Gravskrift, før han deer,
Da mens han er i live
Jeg vil, jeg kan, jeg tør.

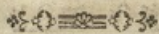
Grev Struense, din Ere
Min Sang bestemmes til
Og skal opofret være,
Om dig jeg skrive vil.

Grev Struense, dit Levneth
Min Pen beskriver skal,
Dit Navn skal blive nævnet
Blant store Helters Tal.

Grev Struense, din Bølge
Min Pensel skildrer saa,
Den skal i Tidens Vælde
I friske Farver staae.

Grev Struense, din Lykke
Min Sang besjunger saa,
At Romus selv skal rykke
Den Gravskrift bør bestaae.

Grav:

Gravskrift:

Her hviler den Forrædere,
Grev Johan Fridrik Struense,
Som efter Kronen tragtede,
Men dybt i Skiendsjel tumlede
Fra Qrens høie Tinding ned,
Hans Hierte var opfyldt med Svig;
Han elskte Qvinder inderlig,
Mod Gud og Fædre visie sig
Uhdig og bespottelig,
Derfore leed han, det han leed.

